

Aldring og gerontologi i en corona-tid

JETTE THUSEN

I skrivende stund er der ingen tvivl om, at krisen allerede har betydning for Dansk Gerontologisk Selskabs blandede medlemsskare. Om man er plejehjemsleder, 'aktivist' i en forening, der arbejder for ældres muligheder, eller forsker, har betydning for, hvordan vi rammes.

Som et mangeårigt medlem beskrev det, er plejehjemslederens vigtigste opgave at holde plejehjemmet fri af smitte, holde personalet rolige og raske, og passe på, at beboerne ikke dør af kedsomhed. Det er en balance mellem forskellige hensyn, som sætter det gamle mantra om "ro, renlighed og regelmæssighed" i et nyt lys. Vi ser nu, at det at skabe ro og tillid til, at det bliver bedre, er afgørende vigtigt – og samtidig svært, idet smitten er flyttet ind på mange danske plejehjem. I skrivende stund var plejehjem i 35 danske kommuner ramt. Smitten kræver desuden ekstra opmærksomhed på *renlighed*, og også *regelmæssigheden* er udfordret for mennesker, der bor på plejehjem. De er afskåret fra at få besøg af familie, venner og bekendte. Medarbejdere og frivillige, der ikke varetager kritiske funktioner, er sendt hjem eller under omskoling til at varetage disse funktioner. Alt sammen betyder, at hverdagens rutiner er brudt, og familierelationer fraværende. Det bryder den regelmæssighed, som normalt former hverdagen på plejehjemmet, og som derfor skal sikres på andre måder.

Mens mennesker, der bor på plejehjem, er truet på hverdag og helbred, så er 'aktivisten', der arbejder for at synliggøre alderdommens muligheder, udfordret af corona-situationen på andre og måske mere symbolske planer. Et andet medlem beskrev på de sociale medier risikoen for, at man alene ved at tilhøre kategorien 'ældre' kan opleve sig pålagt et særligt ansvar for nedlukningen; at mennesker bliver gjort til syndebukke i en kamp, der handler

om noget andet, blot fordi deres fødselsattest viser, at de er over 70 år. I medierne omtales hensynet til de ældre, svage og kronisk syge som et vægtigt argument for nedlukningen og de sociale restriktioner, alle danskere er underlagt. Og det er også korrekt, at alder er en væsentlig risikofaktor for at dø af COVID-19. Den 3. april nåede antallet af corona-relaterede dødsfald op på 139 personer, og af disse havde 84% inden for de seneste fem år været indlagt med aldersrelaterede sygdomme som diabetes, kræft, kroniske lungesygdomme eller hjerte-kar-sygdomme. Den 4. april var 161 danskere døde af corona-relaterede dødsårsag. Af disse var 142 personer 70 år eller mere. Og de senere dage har vi hørt flere debattører diskutere i medierne, hvor meget et menneskeliv må koste. Med andre ord, hvornår overstiger prisen for nedlukningen værdien af de liv, der reddes. Det er en vanskelig debat med mange forskellige positioner og beregningsmodeller. Men det er også en debat, der kan udfordres i sin præmis. For der er mange forskellige årsager til nedlukningen, som ikke kun handler om de reddede liv, men som også handler om den tillid og de forpligtelser, der er kittet i et velfærdssamfund. Strategien er også (blandt andet) begrundet i, at vi kollektivt ikke ønsker det samfund, der ville komme ud af ikke at gøre noget. Og uden at have siddet med i Mette Frederiksens kontrolltårn tør man nok hævde, at der er mange andre argumenter for den måde, som krisen styres på i Danmark. Med aktivistens ord: La' vær' med at bruge ældre og svage som argument i corona-debatten.

En tredje medlemskategori er forskeren. De forskere, der er medlemmer af selskabet, er givetvis meget forskelligt ramt af krisen. Vi ser aktuelt en række private og offentlige puljeopslag, der er affødt af situationen. Et af projekterne undersøger, hvilke faktorer der gør, at dødeligheden hos 80-årige COVID-19 patienter er 100

gange større end hos 30-årige patienter. Vi kan håbe på og opfordre til, at der også afsættes midler til andre former for systematisk indsamling af viden og erfaringer fra den ekstreme case, vi er del af. Studier om betydningen af sociale relationer, om alternative samværsformer – eller om hudsult. Forslagene hermed videregivet.

Vi er ramt forskelligt. Men vi er fælles om at skulle gennemleve en krise, der udfordrer os på mange måder. Det skal vi gøre ved at løfte i flok – hver for sig. Vi ses på den anden side.

Tallene er fra: <https://sundhedspolitik-tidsskrift.dk/nyheder/3073-lynoverblik-dagens-tal-og-vigtigste-nyheder-om-coronavirus.html> (hentet 5.4.2020 kl 13.58)